

Resultat frå hjortejakta i Osterøy kommune

2019

Lars Johan Fjelde

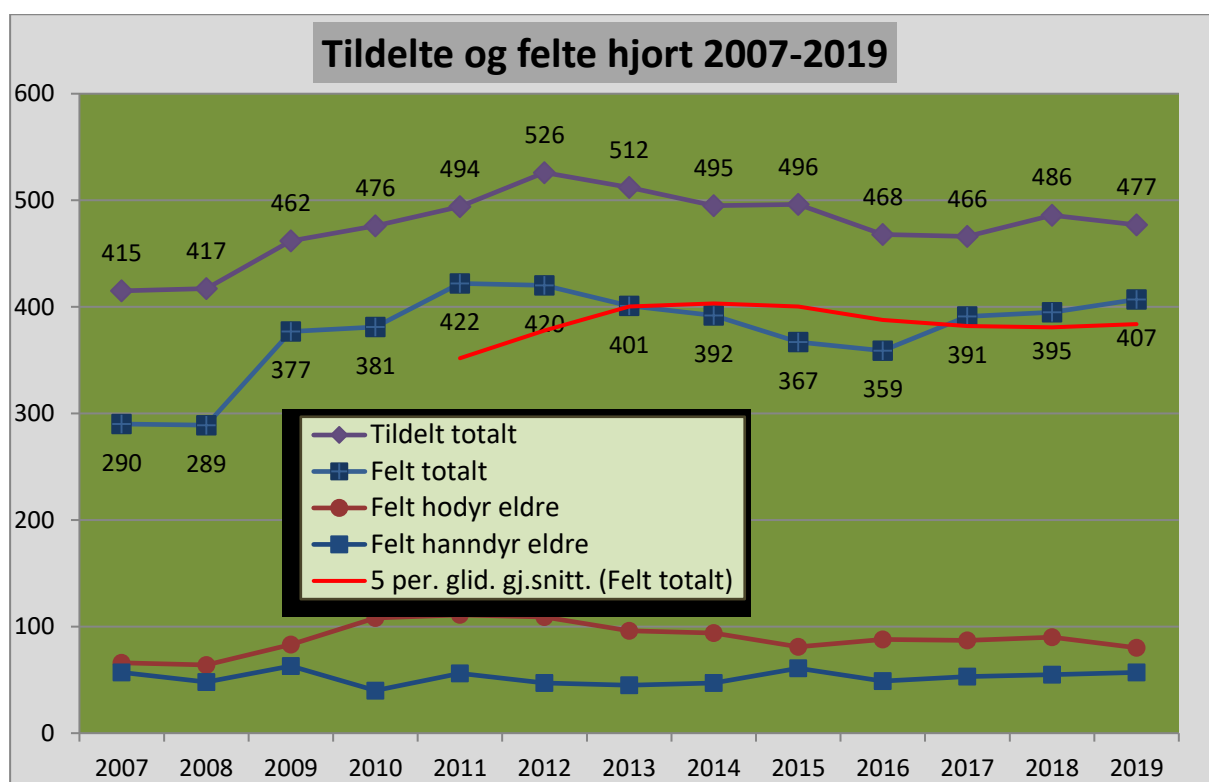
11.05.2020

Fellingsresultat

Resultatet frå hjortejakta 2019 er rapportert inn og enda på 407 felte hjort, mot 395, 391, 359, 367, 392 og 401 dei seks åra før. Det vart felt 52 hannkalv, 59 ho kalv, 71 spissbukk, 67 ung koller, 55 vaksne bukkar og 89 vaksne koller. Sjå figur 1 under.

Fellingsresultat for perioden 2007-2019

Figuren under viser tal tildelte løyve og felte dyr dei siste 10 åra. Fyrste del av perioden auka fellinga sterkt medan avskytinga har gått noko ned 4 åra. Med 477 tildelte løyve og 407 felte blei fellingsprosenten for 2019 **85,3 %**, som det beste Osterøy kommune har hatt sidan 2011. Og resultatet oppfyller målsetting om felling% på minst 85 for planperioden.

Figur 1

Fellingstala seier kanskje ikkje så nøyaktig om kor stor hjortestamma er i kommunen. Men ved å samanlikne resultatata frå år til år kan ein, under føresetninga av at måten å jakte på ikkje vert vesentleg endra, sei noko om endringar i hjortepopulasjonen.

Hjorteviltbestandane og utfordringane varierer mellom dei ulike delane av kommunen. Ut i frå fellingsstatistikken og Sett-hjort teljingane kan ein med rimeleg sikkerheit sei at hjortebestanden er blitt redusert sidan toppåra 2011-2012. Tilbakemeldingar i frå jakta tyder på det same.

Kjønn og alder

Figuren under viser fellingsresultatet for 2019 fordelt på kjønn og alder. Det er stor variasjon mellom valda.

Storvalda kan ha noko ulike avskytings modellar i dei godkjende bestandsplanane avhengig av kva som er målet for bestandsutviklinga i området.

Til dømes vil eit bestandsplan som legg opp til ein prosentvis færre del koller (produksjonsdyr), dersom målet er å auke bestanden og omvendt dersom ein vil redusere den. Vald utan bestandsplan får tildelt løyver etter såkalla «retta avskyting».

Det at enkeltvalda i frå 2012 har fått fellingsløyve spesifisert på spissbukk kan ha ført til større uttak av bukkar i høve til koller. Totalt er det i 2019 felt 212 hanndyr (55 %) og 194 hodyr (45 %) i Osterøy kommune mot 183 hanndyr (50 %) og 184 hodyr (50 %) i for eksempel 2015.

År	Tildelt totalt	Felt hann kalv	Felt ho kalv	Felt hanndyr 1 ½ år	Felt hodyr 1 ½ år	Felt hanndyr eldre	Felt hodyr eldre	Felt totalt	Fellings prosent
2006	413	39	29	54	53	46	57	278	67,3 %
2007	415	31	38	55	43	57	66	290	69,9 %
2008	417	42	38	51	46	48	64	289	69,3 %
2009	462	57	61	51	62	63	83	377	81,6 %
2010	476	60	61	48	64	40	108	381	80,0 %
2011	494	57	74	47	77	56	111	422	85,4 %
2012	526	70	53	62	79	47	109	420	79,8 %
2013	512	62	52	82	64	45	96	401	78,3 %
2014	495	63	51	65	72	47	94	392	79,2 %
2015	496	62	39	60	64	61	81	367	74,0 %
2016	468	52	46	64	60	49	88	359	76,7 %
2017	466	50	50	76	75	53	87	391	83,9 %
2018	486	52	59	72	67	55	90	395	81,3 %
2019	477	60	47	96	67	57	80	407	85,3 %

Tabell over felte dyr 2006-2019

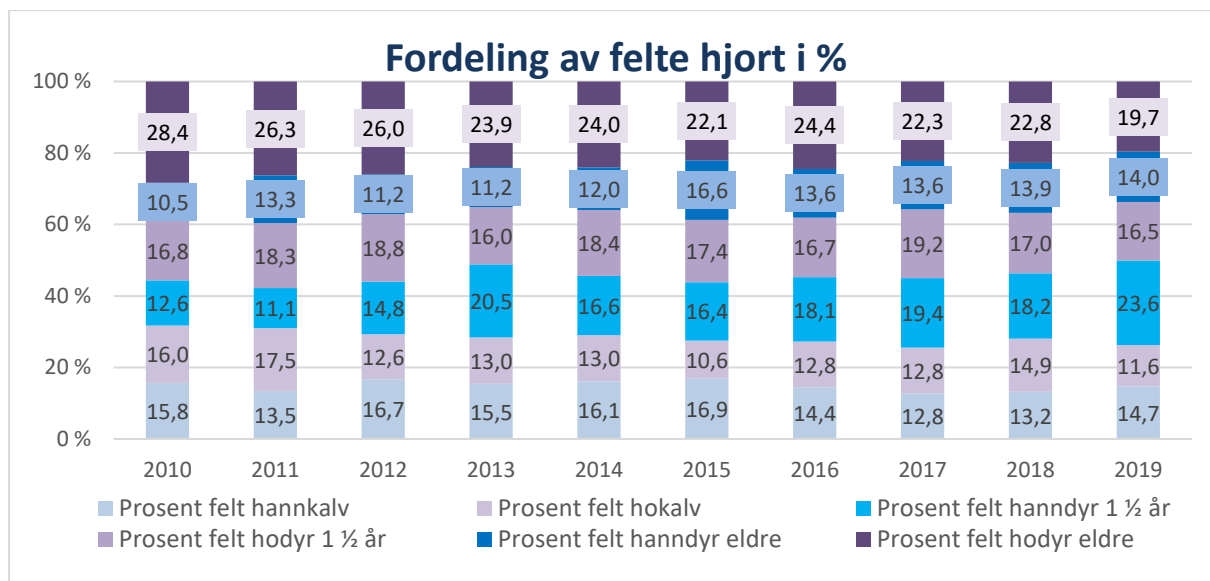
Fordeling på alder og kjønn

Ein viktig målsetjinga i hjorteviltforvaltninga i Osterøy kommune er å ha balansert bestandssamansetjing med omsyn til kjønn og alder.

- ✓ Jakt i 2019 synte eit uttak av 66 % ungdyr og 34 % vaksne
- ✓ Kjønnssfordelinga var 55 % hodyr og 45 % hanndyr.

Målsetjinga om ein balansert alderssamansetjing av uttaket oppfylte målsetjinga om minst 60% ungdyr.

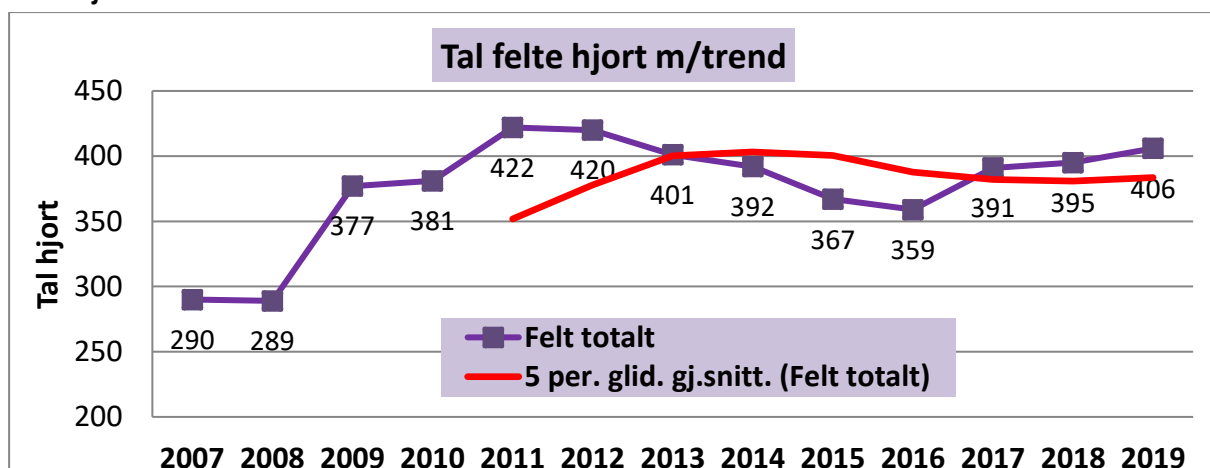
Når det gjeld målsetjinga for ein balansert kjønnssamansetjing så er uttaket litt skeivt med ei overvekt av hodyr. Noko av årsaka til dette er at det blei felt ein betydeleg overvekt av spissbukk. Valda bør vri noko av uttaket av ungdyr mot ung koller. Ein vurderer at på kort sikt vil eit høgt uttak av koller redusert hjortestamma raskare og at uttaket bør etter kvart bli meir kjønnsbalansert.

Figur 2 Fordeling av felte hjort på alder og kjønn i %

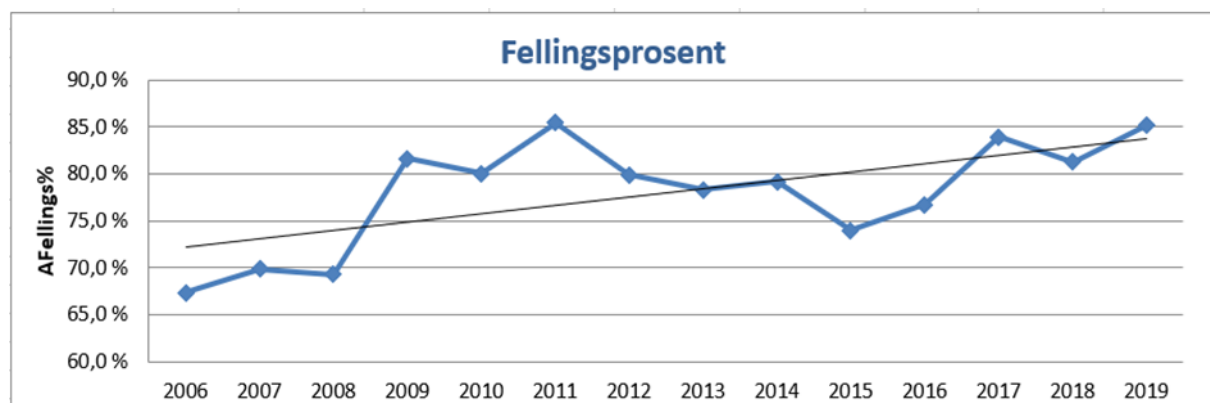
Utvikling av hjortestamma basert på felte hjort og fellingsprosent

Felte hjort med trend

Figur 3

Fellingsprosent

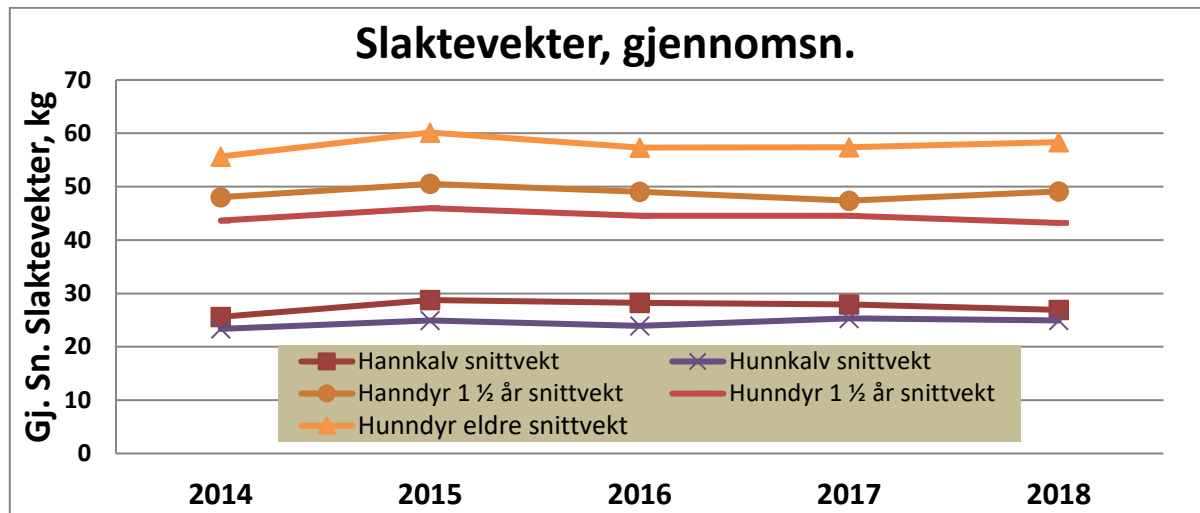

Figur 4

Slaktevekter (få registreringar)

Hjorteviltregisteret har ikkje statistikk for slaktevekter i det nye systemet enno. Difor manglar vi tal for 2019.

Nokre av jegerane rapporterer også inn omtrentlege slaktevekter på felte dyr. Gjennomsnittleg slaktevekter for 2013 - 2018 var slik:

Figur 5

Det var totalt 68 registreringar i 2013, 160 i 2014, 145 i 2015, 189 i 2016 og 197 i 2017 og **235 i 2018**. Vektene er oppgjeve i kg. Talet på registreringar var så få i 2013 at dei er utelate frå samanlikninga.

Dersom bestanden vert i betre eller dårlegare kondisjon vil ein kunne sjå dette på vektene til særleg kalv og 1 1/2 –åringar. Totalt sett for kalve- og 1 1/2 åringar viser ein stabil kondisjon.

Men jaktfelte må bli flinkare med å registrere slaktevekter slik at me får betre faktagrunnlag i hjorteviltforvaltninga. Det er ein viktig indikator på om hjortebestanden er for stor i høve til beitegrunnet og helsetilstanden.

Sett hjort – evaluering av utviklinga i hjortestamma

Ei viktig målsetjing i forvaltningsplanen for hjort er at hjorteviltforvaltninga i Osterøy kommune skal vera kunnskapsbasert. Det blir tilrådd at forvaltninga blir basert på konkrete og etterprøvelege mål.

Bestandsindeksar blir nytta som verktøy for dette. Desse bestandsindeksane er basert på lokale observasjonar og fellingsdata.

Sett hjort registrering går ut på at jegerane under jakta registrerer tidsforbruk og det dei ser og feller av hjort. Utifrå dette vert det rekna ut ulike indeksar som skal sei noko om bestandsutviklinga både i høve bestandsstorleik, kjønnsfordeling, reproduksjon og jakttrykk. Sett Hjort seier noko om utviklinga i storleiken i hjortebestanden, kjønnsamansetning, reproduksjon samt jakttrykket på dei ulike kategoriar dyr. Indeksane har vist seg å gje eit brukbart bilete på utviklinga i eit område, men nytten er avhengig av kvaliteten på sett-hjort dataa. Kvaliteten vil aukar med auka

datamengd/registreringar. Tilfeldige avvik og feilregistreringar vil og gjere mindre utslag di større datamengd som ligg bak.

Indikatorar i hjorteviltforvaltninga

Nokre av dei viktigaste kunnskapskjelder ein har i samband med planlegging av bestandsutvikling (jakt) er:

- Fellingsstatistikk
- Bestandsstruktur (kjønns- og aldersfordeling)
- 'Sett hjort' registreringar
- Statistikk, irregulær avgang (innmelde funn av døde hjort vinteren og våren 2018.)

Indeksar for bestandsutvikling 2013-2019 - utmark

Indeks	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sett hjort pr. jegerdagsverk	1,39	1,72	1,38	1,55	1,58	1,65	1,88
Felt hjort pr. jegerdag	0,16	0,16	0,15	0,16	0,17	0,13	0,16
Sett kolle pr. bukk	2,24	1,71	1,69	1,56	1,63	1,59	1,60
Sett kalv pr. kolle	0,63	0,65	0,58	0,65	0,55	0,6	0,57
Sett spissbukk pr. bukk	0,6	0,98	0,91	0,76	0,55	0,57	0,48
% bukk felt av sette bukkar	20,83	12,34	16,01	14,76	14,08	8,9	13,05
% koller felt av sette koller	10,78	11,13	11,18	11,2	12,13	8,55	7,64
% kalvar felt av sette kalvar	11,18	11,14	15,27	11,28	13,33	9,86	11,26
Tal jegerdagar	470	869	909	910	939	956	1045
Jaktfelt som har levert skjema	33	58	59	66	65	63	73

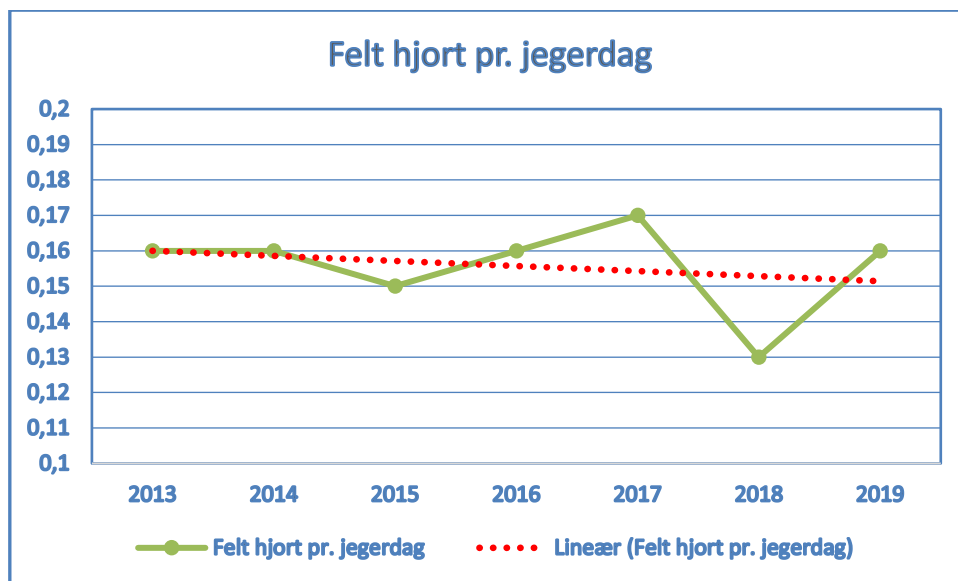
Tabell 1

Tala i tabellen over gjeld registreringar gjort på utmark som skal gje eit betre mål på utviklinga i stamma.

Frå og med hausten 2019 blei instruksen for registrering av sett elg og sett hjort endra. Etter ny instruks skal alle observasjonar av dyr rapporterast. Dette fører til at sett pr. jegerdag vil auke i 2018 og framover og at gamle og nye indeksverdiar ikkje vil være direkte samanliknbare. Det er tilrådd å bruke indeksen felt dyr pr. jegerdag som alternativt mål på bestandsutviklinga i ein overgangsperiode.

Indeks for Sett Hjort pr. jegerdagsverk og felte hjort pr. jegerdag skal uttrykkje endringar i bestands-tettleiken i hjortestamma over litt tid – for eksempel ein 5 års periode.

Talet sett dyr pr. jegerdag blir nytta hjorteviltforvaltninga som relativt mål (indeksar) på bestandstettleiken av hjort og elg. For å oppnå relativt presise indeksverdiar bør innsatsen helst overstige 1000 jegerdagar (Ericsson & Wallin 1994, Solberg et al. 2006).

Figur 6

I figur 4 viser den lineære trenden (raud prikket linje) hjorte-stamme ein litt nedgåande trend. Dersom ein ser på fellingstala og fellingsprosenten er dei ganske jamne dei siste åra.

Fellingsprosenten på 85% er for 2019 på målsettingsnivået for planperioden.

Sett kolle pr. bukk skal gje uttrykk for kjønnsfordelinga i bestanden denne har og variert noko, men trenden er tydeleg og gjev uttrykk for at skeivfordelinga ein har hatt med for lite vaksne hanndyr i bestanden er i betring. Ein reknar at når indeksen er under 1,5 kolle pr. bukk så har ein tilstrekkeleg eldre bukk i bestanden.

Som ein ser i tabellen over viser tala og tabell 1 at det er ein positiv utvikling i talet på bukkar, men har vore ganske stabil siste 6 åra. Statistikk på vald nivå under viser ein del vald trekk statistikken mykje opp.

Sett kalv pr. kolle fortel korleis noko om tilveksten (reproduksjonen) er området.

Reproduksjonen kan tyde på at rekrutteringa er god og oppfyller målsetjinga om ein stabil og rimeleg god produksjonsevne i hjortebestanden, sett over ein periode på 5 år oppfylt. Men det var ein liten nedgang i 2019

Sett spissbukk pr. bukk gjev uttrykk for alderssamansetninga på bukkar i bestanden.

Tala i tabellen over kan tyde på at det blir fleire eldre bukkar i hjortebestanden som er veldig positivt. Ein vurderer at ein framleis må ha fokus på å ta vare på og auka talet på eldre bukkar i stamma, men at ein er på god veg til å nå målet om spara eldre bukk i uttaket.

Men ein har ikkje opplysningar om den reelle alderen på bukkane og kollene. For å få det må ein ha kjeveanalyser av dei felte dyra. Det ynskjer ein å få til – kanskje allereie i haust.

% felte dyr av sette dyr gjev uttrykk for jakttrykket på dei ulike kategoriane, men kan og gje indikasjonar på bestandstettleik om indeksane aukar eller minkar vesentleg over tid.

Som ein ser av tabellen over har jakttrykket vore størst på vaksne bukkar, men viser gledeleg nok ein fallande tendens, men er litt opp i 2019.

Måloppnåing 2019

Målsettinga for hjorteviltforvaltninga i kommunen går fram av Forvaltningsplanen for hjort for Osterøy kommune 2017-2021. Dei viktigaste målområda er opp summert i tabell 2 under.

Målområde	Måleparameter	Mål	Snitt siste 5 år	Måloppnåing 2019	
Bestandsstorleik, utmark	Felt hjort pr. jegerdagsv.	0,16	0,154	0,36	OK
Kjønnsstilhøve	Kolle / bukk	< 1,5	1,614	1,6	OK -
Bestandssamansetning	Felte ungdyr, %	> 60%	63,5	66,3	OK
Fellings%	Fellings%	>85 %	80,2	85,3	OK
Sett-hjort	Leverte skjema	>75%	77,8	82	OK
Produksjonsevne	Sett kalv/kolle	>0,6	0,59	0,57	OK-
Slaktevekt - kg 2017-2018	Kalv/ungdyr	Auke	Nedgang	Nedgang	-

Tabell 2

For levert skjema er det for snitt siste 5 år og måloppnåing 2019 gjeve opp tal levert sett-hjort skjema.

Hjorteviltregisteret

Alle data som valda rapporterer inn til kommunen vert registrert og er tilgjengeleg i Hjorteviltregisteret. <http://www.hjorteviltregisteret.no>. Dersom valda har registrert tala kan de her mellom anna finne statistikk for Osterøy kommune og kvart enkelt jaktfelt og hjortevald.

Forvaltninga framover

Med målretta avskyting får valda tildelt ein kvote dei kan skyte. Om valda ikkje fyller heile kvoten og tek ut færre dyr i ein kategori, kan ein risikere at avskytinga avviker frå intensjonen som låg til grunn for den fordelinga som kvoten var tildelt etter. Skjer det same over fleire år, vil ein få ein uønskt avskyting. Så sjølv om den kommunale forvaltningsplan set opp overordna retningslinjer for avskytinga, vil det likevel brukast ein stor del skjønn i vurderingane for å korrigere for tidlegare års felling. Ein høg fellingsprosent viktig for ei god hjorteviltforvaltning.

Fellingsresultata, fellingsprosenten, slaktevektar og sett-hjort-registreringane gjev eit godt utgangspunkt for vidare forvaltning av hjortestamma i Osterøy kommune.

«Forvaltningsplan for hjortevilt i Osterøy 2017-2021» vil kunne bli eit viktig styringsverktøy for ein kunnskapsbasert hjorteviltforvaltning i Osterøy kommune.

Ein tek sikte på å evaluere den etter utlaupet av planen i 2021/2022. Som ein viktig del av ei slik evaluering ser ein for noko tilsvarande som blir gjort i samband med overvakingssystemet for hjort.

Men for å få ein god kvalitet på dette er vi avhengig om at valda registrerer nøyaktige vektar og at vi får til kjeveinnsamling. Ein håar å få starte opp med kjeveinnsamling allereie under årets jakt.

ValdNavn	ValdID	Tildelt	Hann kalv	Ho kalv	Hann 1 år	Ho 1 år	Hann eldre	Ho eldre	Felt totalt	Fellings %
Raknes-Dale	V0001	7	0	0	3	1	1	1	6	85,7
Birkeland-Tepstad-Mjelstad	V0002	7	2	0	2	1	1	1	7	100,0
Børtveit - Burkeland	V0003	5	0	1	1	0	1	1	4	80,0
Håland - Fugledale	V0004	7	1	1	2	0	1	2	7	100,0
Bleikli, Sandal og Tveiten	V0005	8	2	1	1	2	1	1	8	100,0
Hamre-Eikeland-Skår-	V0006	6	0	2	1	0	1	1	5	83,3
Hamre Prestegard	V0007	5	1	0	2	0	1	1	5	100,0
Rundhovde - Valestrand	V0008	5	0	0	0	1	0	1	2	40,0
Edwardsdal - Elvik	V0009	6	1	1	1	1	1	1	6	100,0
Reigstad	V0011	4	2	0	1	0	1	0	4	100,0
Askeland	V0013	7	1	0	1	1	1	1	5	71,4
Hausberg - Sundland	V0014	2	2	0	1	1	0	1	5	250,0
Votlo	V0015	3	0	0	0	0	0	0	0	-
Mjeldalen Hjortevald	V0016	32	6	3	5	8	3	6	31	96,9
Rolland og Omland	V0017	40	6	4	12	8	2	8	40	100,0
Vikne-Kvisti-Hundhammer	V0018	6	0	0	2	1	1	2	6	100,0
Løtveit	V0024	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Hagenes	V0025	4	0	0	0	0	0	0	0	-
Heimvik	V0026	14	1	0	5	0	1	0	7	50,0
Kleiveland	V0027	6	0	0	0	0	0	0	0	-
Tysse	V0028	3	0	1	0	0	0	1	2	66,7
Tyssebotnen	V0029	4	0	0	0	0	0	0	0	-
Vestre Kleppe	V0032	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Birkeland-Hanstveit	V0033	3	0	1	1	0	0	1	3	100,0
Bernes	V0034	2	0	0	0	0	0	0	0	-
Herlandsfoss	V0036	5	0	0	0	0	0	1	1	20,0
Vare	V0037	5	1	0	0	0	1	0	2	40,0
Løtveit Nord	V0038	2	0	1	0	1	0	0	2	100,0
Øvsthus	V0040	4	1	0	1	1	1	0	4	100,0
Åsen Hjortevald	V0042	33	7	3	5	4	5	5	29	87,9
Lonevåg Hjortevald	V0043	60	5	10	10	12	7	9	53	88,3
Hartveit og Vedå HV	V0045	10	2	1	2	0	1	3	9	90,0
Haugegrend-Rongved HV	V0046	59	8	5	12	9	9	11	54	91,5
Åsheim-Tveiten-Gatland HV	V0047	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Lidtun-Skjerping-Tveiterås	V0048	7	1	1	2	0	1	2	6	85,7
Sør fjorden Hjortevald	V0049	77	8	9	17	13	13	13	73	94,8
Åsheim-Tveiten-Gatland-	V0050	18	1	1	4	1	1	4	12	66,7
Kleppe Austre	V0051	10	1	1	2	1	1	2	8	80,0
Alle vald i Osterøy - 2019 -		477	60	47	96	67	57	80	407	85,3 %

Tabell 3

[illegible]

Haugegrend- Rongved HV	V0046	2,71	0,24	2,11	0,51	0,54	16,41	7,41	9,35	227	12
Lidtun- Skjerpings- Tveiterås HV	V0048	1,57	0,2	1,21	0,53	0,75	21,43	11,76	22,22	35	1
Sørfjorden Hjortevald	V0049	2,03	0,17	1,21	0,56	0,34	12,1	8,64	10	423	17
Åsheim- Tveiten-Gatl.- Fotl. HV	V0050	1,43	0,12	1,93	0,54	0,56	17,86	9,26	3,45	95	4
Kleppe Austre	V0051	1,14	0,23	1,09	0,83	1,2	27,27	25	20	35	1

Tabell 4 Bestandsutviklingsindeksar for valda basert på Sett-hjort rapporteringar